

رهبران بیداری و مقاومت در عصر استعمار

نویسنده: محمد موسی شریف

مترجم: محیب اللہ ریگی

واحد تالیف و ترجمه

مدرسه علوم دینی فاروقیہ زاهدان

www.ketab.ir

شریف، محمد موسی
عظماء منسیون فی التاریخ الحدیث. فارسی
عنوان و نام پدیدآور: رهبران بیداری و مقاومت در عصر استعمار/ نویسنده محمد موسی
شریف؛ مترجم: مجیب‌الله ریگی؛ [برای] مدرسه علوم دینی فاروقیه زاهدان.
مشخصات نشر: تهران: نشر احسان، ۱۴۰۰.

مشخصات ظاهری: ۲۳۸ ص.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۴۹-۸۶۵-۵

موضوع: رهبران مذهبی مسلمان - سرگذشتنامه

شناسه افزوده: نارویی، علی، ۱۳۶۵، مترجم

شناسه افزوده: ریگی، مجیب‌الله، ۱۳۷۴، مترجم

شناسه افزوده: مدرسه علوم دینی فاروقیه زاهدان

رده بندی کنگره: B۲۲۱

رده بندی دیویی: ۲۹۷/۹۲

شماره کتابشناسی ملی: ۸۴۷۲۹۱۲

رهبران بیداری و مقاومت در عصر استعمار

نویسنده: محمد موسی شریفی

مترجم: مجیب‌الله ریگی

ناشر: نشر احسان

چاپخانه: چاپ مهارت

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

نوبت چاپ: اول - ۱۴۰۰

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۴۹-۸۶۵-۵

تهران، خیابان انقلاب، روبروی دانشگاه تهران، پاساژ فروزنده، شماره ۴۰۶

www.nashrehsan.com

تلفن: ۶۶۹۵۴۴۰۴

فہرست

۱۱

پیشگفتار مولف

پیشگفتار مترجم

۱۵

مجاہد قہرمان شہید احمد بن عرفان

۱۷

۲۷

«مجاہد دعوتگر» عثمان بن فودی

«مجاہد داغستان» امام شامل

۳۷

۴۷

«شگفتہ های یک دعوتگر» عبدالرشید ابراہیم

«امیر مجاہد» محمد بن عبدالکریم خطاے

۵۵

۶۷

«پدر آزادی» محمد محمود زبیری

«در جستجوی حقیقت» مریم جمیلہ

۸۱

۹۱

شیخ الاسلام مصطفیٰ صبری توقادی

فہرست

۱۰۳ «شاعر ترک زبان» محمد عاکف اُرصوی

۱۱۵ شیخ مجاہد سعید پیران کردی

۱۲۵ مجاہد عمر فوتے

۱۳۹ «ادیب دعوتگر» محمد بشیر ابراہیم

«امام تفسیر» ابوالثنا، آکوے

۱۶۱ «امام جہاد در رومالے» محمد بن عبداللہ حسن

۱۸۳ «امیر بیان» شکیب ارسلان

۱۹۹ «رہبر قہرمان» ساموری توری

۲۱۱ «شارہ ہمت و حمابہ» عبدالعزیز ثعالی

۲۲۷ «عالم مجاہد» محمد امین شنقیطے

پیشگفتار مولف

دوران معاصر مشرق زمین حوادث و رخدادهای مهمی را در خود جای داده است. آغاز این تحولات را می‌توان از اشغال مصر توسط فرانسه در سال ۱۲۱۱هـ/۱۷۹۹م سپس حمله بریتانیا به مصر در سال ۱۸۰۷م، حمله فرانسه به الجزایر در سال ۱۸۳۰م و نیز به تونس در سال ۱۸۸۱م، تهاجم نیروهای بریتانیا برای بار دوم بر مصر در سال ۱۸۸۲م، اشغال لیبی توسط نیروهای ایتالیایی در سال ۱۹۱۱م، اشغال مغرب در سال ۱۹۱۲م، اشغال عراق و فلسطین در سال ۱۹۱۸ و اشغال سوریه در سال ۱۹۲۰م بر شمرد و البته حوادث دیگری که در طی سال‌های متمادی به وقوع پیوسته است.

پس از اشغال کشورهای اسلامی خلافت عثمانی سقوط کرد و احزاب و گروه‌های اسلام‌گرا به وجود آمدند. سپس کشورهای اسلامی توانستند اشغال‌گران را از سرزمین‌های خود بیرون برانند اما فلسطین و بخش‌هایی از چند کشور عربی مانند: اردن، سوریه، لبنان و مغرب (سبته و ملیله) همچنان زیر یوغ اشغال و تخریب باقی ماندند. در این

بازۀ زمانی نسبتاً طولانی، که به نام دوران معاصر شناخته می‌شود - قرن سیزدهم و چهاردهم هجری/ نوزده و بیستم میلادی- مردانی در تاریخ اسلام ظهور نمودند که توانستند معادلات قدرت‌های برتر دنیا را برهم زده و آثار عمیقی در جریان تحولات معاصر کشورهای اسلامی از خود بر جای بگذارند.

این بزرگ مردان تاریخ معاصر اسلام متأسفانه در بسیاری از جوامع اسلامی و مراکز علمی و فرهنگی آسیا و آفریقا ناشناخته باقی ماندند، گرچه نام برخی از آنان هنوز زبان زد بعضی از ملت‌های دنیاست اما بدون شک کارنامه عملی و انقلابی بسیاری از آنان در پس آرشیوها، بایگانی‌ها و یا صفحات کهنه مجلات و روزنامه‌ها فراموش شده است. در حالی‌که سزاوار بود بیوگرافی آنان در کتب درسی گنجانده و بعنوان نمونه و الگوی برتر به نسل‌های آینده معرفی شوند. به همین علت بر خود لازم دیدم تا زندگی‌نامه مردان فراموش شده تاریخ معاصر را جمع آوری نموده و به نسل امروزی تقدیم نمایم تا جوانان و نسل امروزی از گذشته نزدیک خود با خبر باشند .

نویسنده پیش از تدوین کتاب حاضر در برنامه‌ای تلوزیونی به بازگو نمودن بخش‌هایی از تاریخ معاصر می‌پرداخت تا اینکه بر حسب پیشنهاد برخی از دوستان تصمیم گرفت تا مطالب گفته شده در این برنامه را بر کاغذ پیاده نموده و به چاپ برساند تا در دسترس تمام اقشار جامعه قرار بگیرد اما به دو علت از این کار خود داری می‌کرد، نخست: شخصیت‌هایی که در این برنامه از آنان سخن به میان آمده است از شهرت کافی برخوردار هستند و نیاز چندانی به تالیف زندگی آنان نیست.